

17.03.2025

Tekijä: Hanna Töykkälä

Työnumero: 25017483

Muistio

Paikka	Kokoushuone Leino, kaupungintalon 3 krs., Kajaani / Teams	
Päiväys	17.3.2025	14.15
Läsnä	Sirpa Lyytinen	Kainuun ELY-keskus
	Timo Regina	Kainuun ELY-keskus
	Jari Pesonen	Kainuun ELY-keskus
	Jouko Saastamoinen	Kainuun ELY-keskus
	Minna Nikula	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
	Sanna Nikola-Määttä (16.22 asti)	Kainuun liitto
		Fingrid
		Luonnonvarakeskus
		Metsähallitus
		Suomen Metsäkeskus
	Sanna Alavaikko	Kainuun museo
	Jouni Väänänen	Kainuun museo
	Juha Nurminen	Kajaanin Vesi
		Kainuun pelastuslaitos
		Kainuun pelastuslaitos
		Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
		Traficom
		Tukes
	Malla Mälkki (16.10 asti)	Väylävirasto
	Juha-Matti Markkanen	Kainuun ympäristöterveyspalvelut
	Päivi Parikka	Kainuun ympäristöterveyspalvelut
	Piia Väyrynen	Kajaanin kaupunki
	Ulla-Maija Oikarinen	Kajaanin kaupunki
	Tarja Laatikainen	Kajaanin kaupunki
	Jouni Väänänen (16.20 asti)	Kajaanin kaupunki
	Jussi Heikkinen	Kajaanin kaupunki
	Minna Väyrynen (15.24 asti)	Kajaanin kaupunki
	Sanukka Lehtiö	Sweco Finland
	Hanna Töykkälä	Sweco Finland
	Filemon Wolfram (15.23 asti)	Sweco Finland

Viranomaisneuvottelu, Otanmäki-Humpinsuo osayleiskaava

1. Avaus, järjestäytyminen ja työjärjestys

Avattiin neuvottelu klo 14.17. Käytiin esittäytymiskierros.

Sovittiin, että neuvottelun puheenjohtajana toimii Timo Regina ja muistion laatii Hanna Töykkälä.

Sovittiin, että muistio toimitetaan läsnäolijoille kommentoitavaksi ja kommenttien pohjalta laaditaan lopullinen muistio, jonka kaupunki allekirjoittaa ja lähettää kutsutuille.

Hyväksyttiin etukäteen lähetetty asialista kokouksen työjärjestykseksi.

2. Kaupungin osayleiskaavatavoitteet

Piia Väyrynen Kajaanin kaupungilta totesi, että kaavaa laatii konsultti, joka myös esittelee kaavan tavoitteet ja aineiston.

Sanukka Lehtiö esitteli kunnan tavoitteet ja lähtökohdat osayleiskaavalle:

- Kaupunginhallitus on hyväksynyt kaavoitusaloitteen 10.9.2024 § 167. Aloitteen tavoitteena on kaavoittaa aluetta datakeskusten rakentamiseksi ja operoimiseksi.
- Kaupunginhallitus päätti kaavoituksen käynnistämisestä 8.10.2024 § 182. Kaavoitusaloitteessa esitettyä osayleiskaava-alueen rajausta on laajennettu niin, että alue on tarkoituksenmukainen, ja kaavoituksella voidaan huomioida myös datakeskusten hukkalämmön hyötykäyttö. Datakeskusten alue on noin 1/3 osayleiskaava-alueesta. Kaavarajaus mahdollistaa mm. virkistys-, viheryhteyksien ja luonnon monimuotoisuuden kompensointiohjelmien huomioimisen.
- Sijoittuspäätöstä alueelle ei ole vielä tehty, joten osayleiskaava tutkii teollisen tuotantotoiminnan sijoittamista alueelle yleisesti.
- Lisäksi tavoitteena on vaalia ja kehittää virkistystoimintoja (mm. ulkoilureitit, moottorikelkkareitti) sekä vaalia luonnonympäristöä ja esittää ennallistamista turvetuotantoalueilla.

3. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Sanukka Lehtiö esitteli kokousaineistona etukäteen toimitetun osallistumis- ja arviointisuunnitelman.

- OAS nähtäville lokakuussa 2024.
- Suunnittelualue on muuttunut ensimmäisestä nähtävillä olleesta OAS:sta.
- Kaavassa keskeisenä teemana/tavoitteena on teollisuuden (mahdollisesti datakeskustoimintojen) sijoittuminen niin, että asemakaavalla voidaan tutkia rakentamisen paikat.
- Kaavoitusta ohjaavat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, maakuntakaava sekä kaavoitusaloite.
- Maakuntakaavassa suunnittelualue on maa- ja metsätalousvaltaista aluetta. Alueella on kaksi maa-ainesten ottokohdetta, virkistysalue, ampumarata ja sen melualue, turvetuotantoalueet ja energianhuollon kohde. Aluetta halkovat parannettava rata, valtatie, suurjännitelinjan yhteystarve sekä moottorikelkkareitti. Suunnittelualueen pohjoisosa kuuluu Oulujärven vetovoima-alueeseen. Suunnittelualueen kaakkoisosassa on tuulivoimaloiden alue. Kaava-alueen kupeessa on taajama.
- Alueella ei ole voimassa olevaa yleiskaavaa. Lähialueilla on vireillä muutamia yleiskaavoja.
- Alueella ei ole voimassa olevaa asemakaavaa. Suunnittelualue rajautuu luoteessa Otanmäen asemakaava-alueeseen. Alueen rakentaminen edellyttää asemakaavan laatimista.
- Muita merkittäviä kohteita/alueita suunnittelualueella tai sen lähellä ovat Otanmäen taajaman RKY-alue, vanhat kaivosalueet sekä virkistysreitit ja -kohteet.
- Kaavan vaikutuksia arvioidessa vertailukohtana on ns. 0-vaihtoehto (kaava ei toteudu).
- OAS:ssa kuvataan lisäksi osallistumismahdollisuudet, osalliset ja yhteystiedot sekä laadittavat selvitykset.
- Aikataulutavoite: aloitus syksyllä 2024, luonnosvaihe nähtäville keväällä 2025, lisäselvitykset ja tarkennukset kesällä 2025, ehdotus nähtäville syksyllä 2025, hyväksymismenettely keväällä 2026.

Sirpa Lyytinen totesi, että on hyvä, että järjestetään yleisötilaisuuksia. OAS:an on kirjattu, että ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu pidetään tarvittaessa. ELY-keskus näkee tärkeänä, että kaavaluonnoksen nähtävilläolon ja palautteen saamisen jälkeen, ennen kaavaehdotuksen nähtäville laittamista pidetään työneuvottelu. Toinen vaihtoehto on pitää erillisiä työneuvotteluja tarvittaessa (esim. luonto). Kaava on merkittävä, joten varaudutaan siihen, että ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu pidetään.

Piia Väyrynen totesi, että pidetään tarvittaessa työneuvottelu(t) ja valmistaudutaan ehdotusvaiheen viranomaisneuvotteluun OAS:n mukaisesti.

Sanukka Lehtiö huomautti vielä OAS:n sisällöstä, että ilmoituslehti on muuttunut Kainuun Sanomiksi. Tämä päivitetään OAS:an, ja päivitetty OAS laitetaan nähtäville luonnosaineiston kanssa.

17.03.2025
Työnumero 25017483

4. Kaavoitukseen liittyvät erillisselvitykset

Sanukka Lehtiö esitteli laadittuja ja laadittavia selvityksiä ja niiden toteutustapaa sekä niihin perustuen arvioitavia vaikutuksia. Kaavoittaja toivoo viranomaisilta tietoa selvitysten riittävydestä.

Luontoselvitykset on laadittu hieman eri alueelta kuin mille osayleiskaavaa nyt laaditaan. Selvitysalueen eteläosa on jätetty pois osayleiskaavoituksesta.

- Luontoympäristön selvitykset (koko selvitysalue):
 - o Kasvillisuus ja luontotyytit
 - o Pesimälinnusto
 - o Liito-orava
 - o Viitasammakko
 - o Lepakot
 - o Sudenkorennot
 - o Saukko
 - o Pienvedet
 - o Sähkökoekalastukset
 - o Ekologiset yhteydet (perustuen Kajaanin kaupungin selvitykseen ja maakunnalliseen yhteyteen)
 - o Kanalinnut
 - o Pöllöt
 - o Päiväpetolinnut
 - o Lumijälkilaskenta
 - o Metsäpeuraselvitys
 - o Riistaselvitys
 - o Suurpetoselvitys
- Arkeologinen inventointi (tehty osalle kaava-aluetta)
- Maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys (tehty koko kaava-alueelle)
- Liikenneselvitys (tehty koko kaava-alueelle)
- Ilmastovaikutusten arviointi (tehty koko kaavalle)
- Taloudellisten vaikutusten arviointi: selvitys kaava-alueen alihankintaprofiileista (tehty koko kaavalle)

Inventointien tulokset on huomioitu suunnittelussa sekä kaavakartalla ja -määräyksissä. Salassa pidettävien selvitysten tuloksia ei esitetä kaavakartalla vaan pelkästään viranomaisliitteissä.

Luonnonympäristöön ja arkeologiaan liittyvät vaikutukset täydentyvät maastokaudella 2025 niiden osayleiskaavan alueiden osalta, joita ei ole vielä inventoitu. Luonnon osalta inventoidaan rakentamisen ja tieyhteystarpeiden alueet. Arkeologian osalta inventoidaan rakentamisen ja tieyhteystarpeiden alueet sekä virkistysalueet. Selvitystarvetta ei nähdä osayleiskaavassa M-alueeksi varattavilla alueilla sekä olemassa olevan sähköaseman alueella ja turvetuotantoalueilla. Suurisuo on tosin huomioitu ainakin osin vuoden 2024 luontoselvityksissä.

Sosiaalisten vaikutusten arviointi laaditaan vuorovaikutustilaisuuksien, haastattelujen, nettikyselyn ja eri vaiheissa saadun palautteen perusteella. Nettikysely on tarkoitettu toteuttamaan luonnosvaiheen aineiston nähtävilläolon aikana.

Sirpa Lyytinen totesi, että tulevien selvitysten ulkopuolelle jää kaavaluonnoksen mukaisella M-alueella olevat T/res-alueet, joten kaavaselostuksessa on perusteltava tämä sekä avattava näiden alueiden selvitystarve jatkosuunnittelussa.

Sanukka Lehtiö sanoi, että lisätään selvittämättä jäävistä alueista karttakuva selostukseen. T/res-määräys on pyritty muotoilemaan niin, että se on reservi, joka toteutetaan vain, jos T-alueet on toteutettu.

Sirpa Lyytisen mukaan alustavassa kaavaselvityksessä kerrotaan hulevesistä hyvin yleisellä tasolla. Laajat T-alkuiset alueet olisi hyvä käsitellä yleiskaavassa, joka on laajana kaavana paras kaavataso käsitellä hulevesien reittejä laajalla alueella (esim. karttakuvin). Osayleiskaavassa ei ole tarvetta suunnitella hulevesien hallintaa tarkasti, mutta nykyistä yleistä tasoa tarkemmin.

Sanukka Lehtiön mukaan huleveden laajempi tarkastelu ei välttämättä ehdi kaavan luonnosvaiheeseen, mutta tähdätään se ehdotusvaiheeseen.

Sirpa Lyytinen totesi maisema- ja kulttuuriympäristöselvityksen olevan kattava ja tähän vaiheeseen riittävä.

Malla Mälkki totesi, että rataosuuden kehittämisestä ei ole antaa aikataulua. Jos kaupungilla on tähän liittyen toiveita esim. alikulusta tai muita suunnitelmia, niin Väylävirasto ottaa niitä mielellään vastaan. Tasoristeysalueet kiinnostavat Väylävirastoa (mm. ylitysmäärät, näkemäalueet).

5. Alustava osayleiskaavan luonnos

Sanukka Lehtiö esitteli alustavan kaavaluonnoksen, joka toimitettiin kokousaineiston liitteenä. Kaavaluonnosta ei ole vielä käsitelty päätöksenteossa.

- Kaava-alue on pinta-alaltaan n. 2 200 ha, josta noin puolet osoitetaan M- tai V-alueina.
 - o Toimijalla on pyrkimystä keskustella turvetuotantoalueiden maanomistajien kanssa alueiden ennallistamisesta ja ottamisesta virkistytymisen piiriin, minkä vuoksi ne ovat kaavassa mukana.
- Kaavakartalla näytetään jo selvitetty luontokohteet (luo) sekä arkeologiset kohteet (sm).
 - o Luontoarvot ja seudullisen ekologisen käytävän pohjoisreuna on haluttu tuoda näkyville kaavaan, vaikka ovatkin M-alueilla.
 - o Museon kanssa on käyty alustavaa työneuvottelua pohjoisosan sm-kohteeseen (tervahauta) kajoamisesta, mutta toimija on päätyvässä kohteen säilyttämiseen ja arkeologisen kulttuuriperinnön vaalimiseen.
- Aluevaraukset
 - o T-alueet (n. 800 ha) on sijoitettu tiiviisti valtatie, radan ja sähköaseman läheisyyteen ja osoitettu toteutettavaksi kolmessa vaiheessa: ensimmäisenä toimijan alueet (harmaa), seuraavassa vaiheessa valtatie pohjoispuolen reservialueet (valkoinen) ja viimeisessä vaiheessa M-alueen T/res-alueet, jotka on esitetty aluevarausten sijaan pitkän aikavälin reservinä (harmaa katkoviiva). Reservialueet ja pitkän aikavälin reservialueet on tarkoitettu hukkalämpöä hyödyntäviä toimintoja varten.
- Liikenne
 - o Valtatieltä osoitetaan etelään kaksi liittymää ja pohjoiseen kolme.
 - o Nykyinen Humpinsuontie katkaistaan, ja uudet yhteydet osoitetaan kaavassa.
 - o Liittymä Humpinmäentieltä/uudelta Humpinsuontieltä tasoristeyksen kautta teollisuusalueelle.
 - o Humpinsuontien tasoristeys osoitetaan teollisuusalueen sisäiseen käyttöön hieman siirrettynä, ja lännessä teollisuusalueen sisäinen liikenne osoitetaan alikulkuna radan ali.
 - o Ryynäsentielle ei haluta lisää liikennettä, joten sieltä suunnalta osoitetaan ainoastaan varaliittymä ja mahdollinen henkilöautoliikenteen kulku.
 - o Etelästä osoitetaan liittymä pelastustienä Humpinjoentietä pitkin.
 - o Pitkän aikavälin T/res-alueille osoitetaan ohjeellinen reitti idästä.
- Moottorikelkan linjaus ja voimajohtoverkosto osoitetaan ohjeellisena. Kaavassa on esitetty EN- ja EA-alueet.
- Yleismääräyksissä huomioitu mm. hukkalämmön hyödyntäminen, hulevesien hallinta asema-kaavassa, seudullinen ekologinen yhteys, melu- ja värinävaikutusten suojaustarpeet asema-kaavassa, melutasot, lentoesterajoitukset sekä pääesikunnan lausunto.
- Kaavakarttaan liittyy selvitys, jonka alustava versio on toimitettu neuvotteluaineiston liitteenä.

6. Viranomaiskommentit

Jouko Saastamoinen, Kainuun ELY-keskus:

Luontoselvityksiä on tehty riittävästi ja selvitysten laatu ja kattavuus ovat todella hyvät, mikä on vaikuttanut kaavan vaikutusten arviointiin. Laajennusalueiden selvitykset on hyvä tehdä.

Maakunnallinen ekologinen vyöhyke on otettu hyvin huomioon. Metsäpeuran tilanne korostuu alueen ekologien vyöhykkeiden osalta. Valtakunnallinen (eli eteläisempi, kaava-alueen ulkopuolinen) vyöhyke on oleellisempi metsäpeuran lisääntymisen kannalta. Alueella on useita susireviirejä, joiden takia metsäpeuran itä-länsisuuntainen liikkuminen tulee ohjautumaan maakunnallista reittiä pitkin. Metsäpeuraselvitys on todella hyvä, ja metsäpeuran ekologia ja biologia sekä olemassa oleva tieto on otettu huomioon hyvin.

Hyvä, että turvetuotantoalueiden ennallistamista on mietitty, ja tavoite on sinänsä hyvä. On kuitenkin syytä pitää mielessä myös näiden alueiden (etenkin Humpinsuon) käyttö: jos on tarvetta mahdollisesti laajentaa teollisen tuotannon toimintoja, niin turvetuotantoalue kannattaisi pitää mielessä esim. aurinkovoiman toteuttamiseksi. Ennallistamisen lopputulos ei tule pitkään aikaan vastaamaan luonnontilaista suota. Turvetuotantoalueilla voi olla kosteikkoalueilla suojeltavaa lajistoa ja linnustoarvoja, mutta muuten ne sopivat aurinkoenergiatuotantoon.

Luo-alueita on kartalla paljon. Pienvesillä on juridista merkitystä ja mahdollista luvitustarvetta. Kohteiden säilyttäminen ja huomioiminen saattaa kokonaisuutena olla haaste. Nykyisellä kaava-alueella ei ole merkittävästi todella arvokkaita kohteita.

Piia Väyrynen kysyi aurinkovoiman tuotannosta turvetuotantoalueilla: on todettu, että Humpinsuolla on mahdollista toteuttaa aurinkovoimaa ja muuta teollista toimintaa, mutta entä Suurisuon turvetuotantoalueella, jossa käyttö on jo loppunut? Voisiko tällä alueella olla aurinkovoimakäyttöä, kun huomioidaan alueen sijainti seudullisen ekologisen käytävän alueella?

Jouko Saastamoinen vastasi, että Suurisuolla voisi mieluummin toteuttaa ennallistamista, koska se sijaitsee ekologisen käytävän alueella.

Malla Mälkki, Väylävirasto:

30 metrin suoja-alue rakentamisen ja rautatien välillä on riittävä. Voimajohdot tekevät jo eräänlaisen suoja-alueen, koska sen alle ei rakenneta. Asia varmistetaan vielä, kun kaava tulee lausuttavaksi. Muut Väyläviraston osalta tarpeelliset asiat käsiteltiin kohdassa 4.

Minna Nikula, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus:

Liikenneselvitys on kattava ja on kiitettävää, että jo tässä vaiheessa on laadittu näin hyvä liikenneselvitys. Valtatielle on osoitettu aika monta uutta liittymää, ja nykyisistä osa on poistumassa. Liittymäasioita on vielä pohdittava. Pohdittavaksi olisi hyvä ottaa myös mahdollisuus rakentaa valtatie rinnakkais-tieyhteys, joka korvaisi osan liittymistä.

Suunnitteluperusteet (Supe) on laadittava viimeistään osayleiskaavan ehdotusvaiheessa. Minna Nikulaan voi olla tästä yhteydessä.

Sanna Nikola-Määttä, Kainuun liitto:

Kaavaselostuksessa on huomioitu maakuntakaavamerkinnot riittävästi. On hyvä huomioida koko maakuntaa koskevat yleismääräykset. Maakuntakaavan maa- ja metsätalousvaltaista aluetta osoittava merkintä on salliva – sen suunnittelumääräys tulee huomioida.

Sanna Alavaikko, Kainuun museo:

Maisema- ja kulttuuriympäristöselvitys vaikuttaa hyvin perusteelliselta – ei huomautettavaa tässä vaiheessa.

Jouni Väänänen, Kainuun museo:

17.03.2025
Työnumero 25017483

Vuonna 2024 tehdyssä arkeologisessa inventoinnissa on tarkastettu alueella sijaitsevat neljä kohdetta. Koskussuon kohteesta on pidetty kajoamisneuvottelua, jossa mukana on ollut myös Museo-
virasto sekä kaavakonsultti Swecon arkeologi. Kohde halutaan kuitenkin säilyttää, mikä sopii hyvin Kainuun museolle.

Suunnittelualueella on Museoviraston 5p Lidar-aineiston perusteella mahdollisia muinaisjäännöksiä, jotka tulisi tarkastaa ja dokumentoida kaavaa varten, jotta tiedetään, millainen muinaisjäännös maastossa on. Museo tulee todennäköisesti lausunnossaan edellyttämään mahdollisten muinaisjäännösten tarkistamista.

Sanukka Lehtiö sanoi, että Swecolta otetaan ennen maastotöitä yhteyttä koskien mahdollisia muinaisjäännöksiä.

Juha Nurminen, Kajaanin Vesi:

Kaavaselostuksessa mainitaan, että kaava-alue kuuluu Kajaanin vesihuollon toiminta-alueeseen. Tämä ei pidä paikkaansa – suunnittelualue ei ole vesihuollon toiminta-aluetta.

Kaavakartan koilliskulmassa on varaus vesihuoltolinjalle. Onko kyseessä oikeasti vesihuoltolain tarkoittama vesihuolto, vai mahdollinen prosessivesitarve?

Vesihuollon järjestämisessä kiinnostaa, missä on yleisen alueen raja.

Jos kaikki esitetty teollisuusrakentaminen toteutuu, on todennäköistä, ettei vesihuollon nykyinen kapasiteetti riitä vesihuoltolain tarkoittamalla tavalla ainakaan viemäroinnin osalta. Kajaanin Vesi on mallintamassa vesihuoltoverkostoja alueelta kevään aikana, minkä jälkeen osataan sanoa, mitä mahdollinen kapasiteetin nosto tarkoittaisi.

Sanukka Lehtiö totesi, että kaavaluonnokseen merkitty koillisosan vesihuoltolinja on prosessiveden yhteystarve. Korjataan tämä, samoin selostuksen teksti vesihuollon toiminta-alueesta. Yleisen alueen rajaan ei oteta kantaa yleiskaavassa, vaan asia selviää asemakaavoitusvaiheessa.

Päivi Parikka, Kainuun ympäristöterveyspalvelut:

Kaavassa ja kaavaselostuksessa on huomioitu ja tuotu esiin ihmisen terveyteen kohdistuvia vaikutuksia (mm. melu) hyvin, ja viheralueita on osoitettu suojaamaan asumista melulta. Tulisi pohtia, tarvitaanko TY-1-alueella meluntorjuntaa asutuksen suuntaan. T/kem-1-alueen määräyksessä on huomioitu seveso-direktiivi. Tieliikenteen osalta on huomioitu, että liikennemelu voi lisääntyä, ja alueelle kulku ei tule pääsääntöisesti asutuksen kautta.

Sisämelun osalta kaavassa viitataan *tavoitearvoihin*, mutta termi tulisi täsmentää *toimenpiderajaksi* STM:n asetuksen mukaisesti.

Jari Pesonen, Kainuun ELY-keskus:

Kaavaselostuksessa on kuvattu neljä pilaantuneen maaperän kohdetta, jotka ovat ELY:n ylläpitämästä maaperän tilan tietojärjestelmästä:

- Ampumaradan ympäristölupa on voimassa, ja maaperän puhdistaminen on ajankohtaista toiminnan loppumisen jälkeen. Ampumaradasta ei ole tullut meluvalituksia, joten uudet melumittaukset eivät ole tässä vaiheessa tarpeen. Kaavoituksen edetessä tätä voidaan kuitenkin tarkentaa.
- Fingridin sähköasemalla on toteutettu maaperän puhdistaminen syksyllä 2024 ja tämä on merkitty tietojärjestelmään. Kohteessa ei ole puhdistustarvetta nykyisellä maankäytöllä.
- Vuorokkaan vanhaa teollisuuskaatopaikkaa koskee selvitystarve.
- Vuorokkaan kaivannaisjätealuetta koskee selvitystarve.

Maaperän pilaantumisen riskit tulee selvittää, jos näille alueille on tulossa maankäytön muutoksia, jotka voivat aiheuttaa riskiä terveydelle.

Lisäksi alueella sijaitsee kaksi maa-ainestenottopaikkaa, joilla on ympäristöluvat. Kun näiden toiminta loppuu, tarvittavat toimenpiteet on tehtävä.

Vesihuollon osalta todetaan, että talousveden tarve on huomioitava (raakaveden lisäksi talousveden ja jätevesiviemäröinnin tarve).

17.03.2025
Työnumero 25017483

Piia Väyrynen kysyi, onko pilaantuneet maat syytä huomioida kaavassa.

Sirpa Lyytinen totesi, että kohteiden tilanne on epäselvä, joten jo yleiskaavassa on huomioitava, että näillä alueilla on mahdollinen puhdistustarve. Jos siis mahdollista, lisätään nämä kohteet kaavakartalle.

Tarja Laatikainen kysyi, onko myös ympäristöluvalliset kohteet, joissa on luvassa määrätty pilaantumisen tutkiminen ja puhdistaminen, syytä merkitä karttaan.

Todettiin, että tästä voidaan keskustella Tatu Turusen kanssa tarvittaessa tarkemmin.

Sirpa Lyytinen, Kainuun ELY-keskus:

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on käyty osittain läpi selostuksessa. Lisäksi tulisi huomioida suuronnettomuusvaaraa aiheuttavia laitoksia sekä haitallisia terveysvaikutuksia koskevat tavoitteet, samoin ekologisten yhteyksien säilyminen, luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden säilyminen sekä rakennetun kulttuuriympäristön huomioiminen. Nämä kaikki on huomioitu kaavassa, joten ne olisi syytä mainita selostuksessa. Kaavaratkaisussa on huomioitu Otanmäen RKY-alue sekä asutus osoittamalla viher- ja virkistysalueet niiden suojaksi. Kaavan suhde näihin valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin on huomioitava myös kaavan vaikutusten arvioinnissa.

Maakuntakaavalla on yleiskaavaa ohjaava vaikutus, ja M-alue on väljästi suunnittelua ohjaava.

T/kem-merkintää pitäisi käyttää hyvin harkitusti, ja kaavaluonnoksessa osoitetulla laajuudella herää kysymys, että ohjaako maakuntakaava riittävästi, sillä maakuntakaavassa ei ole alueella T/kem-va-
rausta. Kannattaa pohtia, pystytäänkö T/kem-aluetta supistamaan tai rajaamaan sitä tarkemmin.

Piia Väyrynen totesi, että datakeskustoiminnot vaativat T/kem-merkinnän silloin, kun niitä on tarpeeksi paljon yhdellä alueella. Tämä johtuu alueella tällöin varavoimageneraattoreita varten säilytettävien polttoaineiden määrästä.

Sanukka Lehtiö kertoi, että hanketoimija toivoo yleiskaavassa T/kem-merkintää, jotta toiminnan luonne on tiedossa jo tässä vaiheessa. Riippuen datakeskusten jäähdytystekniikasta alueella säilytetään ja käytetään erilaisia kemikaaleja. Teknologian kehitys vaikuttaa asiaan myös: nykytekniikalla näin laajan yksikön toteuttaminen vaatii T/kem-merkinnän, koska jo pelkästään dieselin säilyttäminen määrä on niin iso. Vedyntuotantoa ei ole tarkoitus osoittaa tässä kaavassa, se oli vahingossa jäänyt mainintana T/kem-1-alueiden määräykseen, se poistetaan kaavaluonnoksesta. Alueelle ei siis ole tarkoitus sijoittaa kemikaalien tuotantolaitosta.

Maakuntakaavan ohjausvaikutuksesta Sanukka Lehtiö totesi, että maakuntakaava ohjaa kaavoitusta, ja suunnittelualueen kohdalla ei ole maakuntakaavassa rajoittavia aluevarauksia. Yleiskaavoituksessa laaditaan laajat selvitykset, siten myös mahdolliset seudulliset vaikutukset tulee huomioitua. Yleiskaava ei vaikeuta maakuntakaavan toteutumista eikä ole ristiriidassa maakuntakaavan kanssa.

Sanna Nikola-Määttä huomautti, että maakuntakaavassa Otanmäen alueelle on osoitettu mineraalipotentiaalia kuvaava kaivannaisteollisuuden kehittämisen kohdealue. Yleiskaavaprosessiin liittyen voidaan tarvittaessa sopia työneuvottelu kaupungin kanssa.

Sanna Nikola-Määttä kysyi, että jos osayleiskaavassa osoitettava T/kem-alue ei pienene ja vaatisi siten ELY:n mukaan T/kem-merkinnän maakuntakaavassa, voidaanko yleiskaavaa hyväksyä ennen maakuntakaavan voimaantuloa.

Sirpa Lyytisen mukaan alueidenkäyttölain 32 §:n mukaisesti maakuntakaava on ohjeena laadittaessa yleiskaavaa. Tämän perusteella herää kysymys, ohjaako maakuntakaava riittävästi tämän suhteen. Voimassa olevassa maakuntakaavassa on osoitettu vain toiminnassa olevat T/kem-laitokset. Suhde voimassa olevaan maakuntakaavaan sekä T/kem-merkinnän lähtökohdat tulee perustella kaavaselostuksessa, samoin se, mitä alueelle on tarkoitus sijoittaa.

Lisäksi Sirpa Lyytinen totesi, että moottorikelkkareitti on maakunnallinen yhteysreitti, joten on hyvä, että sen uudelleenreittittämistä on mietitty jo tässä vaiheessa. Myös ampumarata, maa-ainestenotto,

turvetuotanto ja energianhuolto on huomioitu kaavassa. Kaavaselostuksessa on perusteltava, miksi yleiskaavaratkaisussa ei näy maakuntakaavassa osoitettuja maa-ainesten ottoalueita. Myös voimajohtolinjojen määrä tulee perustella.

T-alueiden hulevedet olisi hyvä käsitellä tässä vaiheessa yleiskaavatasolla.

T/kem-alueilla on paljon luontokohteita, jotka vaikuttavat asemakaavavaiheessa alueen toteuttamiseen. Selostuksessa voisi kertoa, miksei vielä avata esimerkiksi alueiden sisäisiä liikenneyhteyksiä.

Ampuma-aluetta koskien olisi syytä viitata yleisissä määräyksissä ampumaratojen aiheuttaman melutasojen ohjearvoihin.

Ryynänen on osayleiskaavassa ajateltu virkistäytymiseen. Onko syytä/tarvetta lisätä sinne uimarannan merkintä?

Järven tila on hyvä, mitä on selostuksessa perusteltu pohjautuen tietoihin (mm. pohjaeläimistö), joita ei ole ELY:llä tiedossa. Tämä tulee tarkistaa ja tarvittaessa olla yhteydessä ELY-keskukseen (Kimmo Virtanen).

Hukkalämpöä ja sen hyödyntämistä on käsitelty hyvin vähän selostuksessa. Taustatietoja siitä, miksi mihinkin ratkaisuun on päädytty mm. hukkalämmön osalta, olisi hyvä tuoda paremmin esiin.

Kulttuuriympäristöselvitys on kattava. Taajaman ympärillä oleva VL-3-alue luo suojavyöhykkeen RKY-alueelle, joten RKY-alueen kanssa ei synny ristiriitaa.

Humpinsuon turvetuotantoalue on toiminnassa. Suurisuolla toiminta on loppunut ja lupa rauetettu.

Kuten todettu, jätevesikapasiteetti toimii jo maksimikapasiteetissaan, mikä on syytä huomioida.

Timo Regina, Kainuun ELY-keskus:

Luontoselvityksessä on huomioitu hyvin vesilain mukaiset pienvedet. Alueella on joitakin luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia puroja ja lampia. Osa purojen valuma-alueesta on voimakkaasti ojitettu, joten myös puroja on voitu perata, joten niiden luonnontilaisuus tulee selvityksen mukaan vielä varmistaa maastokäynnillä. Rakentaminen voi vaatia vesilain mukaisia lupia.

7. Johtopäätökset

Piia Väyrynen totesi, että tarkastetaan, minkä verran kaavaluonnokseen tehdään muutoksia ennen kaupunginhallituksen käsittelyä. Tavoiteaikataulu on käsitellä asia kokouksessa 25.3.2025.

Sanukka Lehtiö kiitti hyvistä puheenvuoroista ja hyvästä keskustelusta ja totesi, ettei esiin noussut niin merkittäviä seikkoja, etteikö luonnosta voisi asettaa nähtäville pienten tarkennusten jälkeen. Nostetut asiat tullaan huomioimaan viimeistään kaavaehdotuksessa. Kaavan tavoitteena on olla yleispiirteinen teollisuuden mahdollistava, mistä selostuksen perustelu puutteet ehkä ovat johtuneet. Hyvien keskusteluyhteyksien avulla saadaan tehtyä hyvä kaava.

Sirpa Lyytinen totesi yleisenä kommenttina, että kaavoittaja on perustellut tehtyjä ratkaisuja neuvottelussa hyvin ja kaavoituksella ja konsultilla on takana tietämys kaavan tavoitteista. Nämä asiat olisi syytä kirjata hyvin myös selostukseen.

8. Seuraava kokous

Työneuvottelu- ja viranomaisneuvottelutarpeet on käsitelty aiemmissa kohdissa, joissa on todettu seuraavat:

- Järjestetään ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu OAS:in mukaisesti. ELY-keskuksen mukaan neuvottelu olisi hyvä pitää kaavaluonnoksen nähtävilläolon ja palautteen saamisen jälkeen, ennen kaavaehdotuksen nähtäville laittamista.
- Pidetään tarvittaessa työneuvottelua.

Osayleiskaava-alueella on vireillä asemakaava valtatie ja radan väliselle alueelle. Kaupunki ja kaavakonsultti tiedustelevat, onko asemakaavassa viranomaisneuvottelutarvetta nyt, kun saman alueen

osayleiskaavasta on käyty viranomaisneuvottelu. Aikataulutavoitteena on, että asemakaava olisi nähtävillä touko-kesäkuussa. Sirpa Lyytinen totesi, että alueella on luo-kohteita ja muinaisjään-
nöksiä ja teollisuusrakentamista, joten ennen asemakaavaluonnoksen nähtäville laittoa olisi hyvä pitää viranomaisneuvottelu.

Osayleiskaavan yleisötilaisuus on alustavasti 24.4.2025.

9. Kokouksen päättäminen

Päätettiin neuvottelu klo 16.31.

Muistio on lähetetty osallistujille ja tarkistettu.